

**MOLDOVA – REZULTATE SI BANCA MONDIALA
MONITORIZAREA REZULTATELOR SAT**

1. Aceasta Anexa examineaza critic rezultatele obtinute pâna în prezent pe parcursul implementarii SAT pentru Moldova din AF2005 pâna în AF2008. Ea se axeaza asupra (a) evolutiei spre atingerea factorilor determinanti SAT ai scenariului optimist si a indicatorilor intermediari; (b) evolutia spre atingerea rezultatelor finale stipulate în SAT; si (c) reactia Bancii la problemele aparute sau înțelegera obtinuta în rezultatul efectuării activitatilor analitice recente. Ea a beneficiat de (a) RAE SCERS recent finalizat si JSAN; (b) analiza si documentele de fond pregatite pentru Analiza portofoliului tarii efectuata în Chisinau în iunie 2006; (c) fortificarea metodologiei ABP pentru alocatiile AID din momentul pregatirii SAT; (d) documentatia pregatita pentru programul CSRS propus; si (e) desfasurarea si finalizarea lucrului asupra AAC, precum si rapoartele privind finalizarea proiectelor recent încheiate. Aceasta Anexa de asemenea stabileste fundamentul pentru viitoarea monitorizare a evolutiei spre obtinerea rezultatelor. Dupa sectiunea introductiva, urmeaza o analiza mai profunda a rezultatelor fiecarui dintre cei trei piloni ai SAT. Anexa B9 evidentiaza interventiile AID si ale altor donatori în fiecare domeniu. În fine, desi alocatiile AID continua sa fie bazate pe ABP, Tabelul 1 prezinta un rezumat al progreselor spre realizarea factorilor determinanti ai scenariului optimist al SAT.

2. **Performanta Moldovei spre atingerea declansatorilor scenariului optimist al SAT si îndeplinirea criteriilor care pun în functie alocatiile bazate pe performanta ale AID demonstreaza un succes semnificativ pentru aceasta SAT.** Declansatorii scenariului optimist s-au dovedit a fi un instrument eficient pentru semnalarea prioritatilor si realizarea rezultatelor cheie. S-au obtinut succese în majoritatea domeniilor, în special, la guvernare (reforma administratiei publice si a serviciului de stat, a achizitiilor publice, costuri mai mici ai activitatii de afaceri si facilitarea comertului), precum si îmbunatatirea gestiunii macroeconomice si micșorarea datoriei externe. Clasificarea agregata EPIT s-a majorat de la 3,2 în 2003 pâna la 3,5 în 2005, unde rezultate mai bune s-au înregistrat la 7 din 16 criterii si nu s-au înregistrat înrautãtiri. Împreuna cu îmbunatatirea performantei portofoliului (în prezent nu exista proiecte problematice sau proiecte cu grad înalt de risc), aceasta a dus la majorarea alocatiilor AID. JSAN cu privire la RAE SCERS ofera o evaluare pozitiva a evolutiei înregistrate, dar în acelasi timp enumara domeniile în care ramâne loc pentru îmbunatatiri.

3. **În general, realizarea indicatorilor intermediari ai SAT a fost satisfacatoare, dar, într-o anumita masura, neomogena.** Realizarile au fost mai bune în domeniile unde au fost sustinute de un proiect sau un dialog intens (de exemplu, comert si transport, ocrotirea sanatatii, învățământ). În agricultura, succesul reformelor a fost mai slab. Dialogul cu Banca si interventiile prin proiecte au ajutat la mentinerea Codului Funciar, dar interventiile pe pietele cerealelor si semintelor oleaginoase au continuat si sau majorat subsidiile. Pe lângã aceasta, cadrul rezultatelor a fost larg, si nu a inclus întotdeauna asistenta necesara pentru obtinerea rezultatelor dorite. În ceea ce priveste telecomunicatiile, transparenta privatizarii, rezultatele legate de tineret, cererea pentru

serviciile juridice si informatii si dezvoltarea locala s-au înregistrat progrese mai modeste la realizarea rezultatelor SAT. Amânarea realizarii semnaleaza necesitatea elaborarii estimarilor mai bune a timpului si resurselor necesare pentru obtinerea lor.

4. Succesele înregistrate de proiecte sau la îndeplinirea indicatorilor intermediari ai SAT nu s-au transformat întotdeauna în obiective de dezvoltare pe termen lung. Proiectele din agricultura si sectorul social au avut succes, dar rezultatele la nivel de tara nu au fost întotdeauna cele dorite. Reactia de raspuns a sectoarelor reale a fost nesemnificativa (în special, în agricultura), s-a blocat reducerea saraciei si accesul la si calitatea serviciilor sociale lasa de dorit. AID si alti parteneri de dezvoltare trebuie sa înțeleaga mai bine legaturile între SAT si obiectivele de dezvoltare pe termen lung. La rândul sau, aceasta va ajuta la îmbunatatirea structurii urmatoarei SAT, care se va baza pe rezultate.

5. CSRS propus umple golul dintre interventile AID si poate sprijini mai eficace obtinerea rezultatelor. Pregatirea CSRS a creat o oportunitate de examinare critica a succeselor obtinute si de formulare a unui program pentru reformele structurale, unde evolutia a fost lenta, în acelasi timp, adaptându-se la provocarile aparute si sprijinind Guvernul în domeniile în care exista un consens asupra masurilor necesare. Programul CSRS, prin urmare, va umple golul din dialogul între Banca si Guvern cu privire la politici. Pe lângă aceasta, este necesar sa se asigure un impact mai mare a lucrului proiectelor, majorând scara rezultatelor prin politici si componenta bugetului. În aceasta privinta, lucrul de integrare a strategiilor sectoriale cu alocarile bugetare în contextul CCTM devine o prioritate.

6. Implementarea SAT a demonstrat flexibilitatea de ajustare la circumstante în schimbare. Cresterea preturilor pentru energie a dezvaluit punctele slabe si oportunitatile existente în economie, care sunt mai usor de înteles si la care se poate reactiona mai adecvat datorita activitatilor analitice ale Bancii. În prezent, se pune iarasi accentul pe agricultura si îmbunatatirea reactiei de raspuns din partea ofertei din economie. Reducerea saraciei a devenit de importanta majora. Se cunosc mai bine restrictiile impuse de infrastructura deteriorata asupra competitivitatii, reflectate în propunerea de a adauga un proiect pentru repararea drumurilor în portofoliul de credite.

7. Se obtin rezultate bune când proprietatea si angajamentul autoritatilor este semnificativ, Banca reactioneaza prompt si interventile sunt bazate pe activitati analitice solide. Angajamentul considerabil al Guvernului si reactia rapida a Bancii si donatorilor au contribuit împreuna la reducerea poverii reglementare asupra afacerilor, au asigurat calitatea mediului macroeconomic, au redus povara datoriilor si au miscat înainte reforma administratiei publice si serviciului de stat. S-au obtinut succese mai lente atunci când nu s-a putut gasi un consens între strategia propusa de Guvern si ceea ce puteau sprijini donatorii. Aceasta necesita eforturi noi pentru a ajunge la strategii comune în asa domenii ca agricultura, sectorul energetic, drumurile si sectoarele sociale.

8. Se îmbunatatesteste coordonarea activitatilor donatorilor, ceea ce contribuie la rezultate pozitive. Coordonarea activitatilor donatorilor s-a îmbunatatit pe durata SAT.

Banca a lucrat cu alti donatori atât la pregătirea activitatilor analitice, precum și asupra proiectelor individuale de creditare. Cooperarea a fost deosebit de remarcabilă la pregătirea CSRS propus și efectuarea Analizei finanțelor publice (AFP). Trebuie de menționat coordonarea programului Sida și prezentarea proiectelor pilot de asistență socială. Consistența priorităților economice și ale dezvoltării sociale pentru SCERS și PAMUE și dorința altor donatori de a lucra în aceste cadre a facilitat procesul de coordonare. Se preconizează ca se va îmbunătăți calitatea armonizării și coordonării după semnarea Cadrului de parteneriat pentru dezvoltare în mai 2006.

9. **Activitățile analitice ale Bancii au avut un rol esențial pentru realizarea obiectivelor programului.** AAC au contribuit la înțelegerea mai profundă a legăturilor cauzale între obiectivele SCERS susținute de SAT și acțiunile politice și reformele instituționale necesare. De exemplu, ultima actualizare a săraciei (2006) a arătat că stagnarea recentă a reducerii săraciei este legată de rata lentă de creștere economică în agricultură și de direcționarea ineficientă a asistenței sociale. Aceste constatări au determinat o re-evaluare a domeniilor prioritare ale angajamentului de reducere a săraciei, cu accent pe revigorarea agriculturii, direcționarea mai eficientă a asistenței sociale și accesul îmbunătățit la servicii medicale și învățământ. La rândul său, măsurile prioritare în agricultură au avut de câștigat din Notele cu privire la agricultură, care, la rândul lor, au fost bazate pe Memorandumul economic al țării (MET). În mod similar, proiectele pilot de evaluare a opțiunilor de direcționare a asistenței sociale spre categoriile sărace ale populației în curs de implementare oferă o înțelegere a modalităților de creștere a eficienței asistenței sociale.

10. **Monitorizarea rezultatelor pe viitor.** Calitatea implementării SAT va beneficia de un sistem de monitorizare continuă a rezultatelor care permite înregistrarea realizărilor, întreprinderea acțiunilor de remediere și lansarea unui dialog fructuos cu Guvernul și alte părți implicate. Pentru restul perioadei SAT și la pregătirea următoarei SAT, se preconizează monitorizarea rezultatelor anuale împreună cu Guvernul și, în măsura posibilului, împreună cu alți donatori. Pentru aceasta, se vor exploata pe deplin legăturile cu RAE SCERS, rapoartele privind PAMUE și sistemul ABP al AID. Rezultatele înregistrate vor fi aduse la cunoștința populației pentru a majora angajamentul și responsabilizarea. Matricea revizuită de politici a SCERS va oferi un cadru integrant bazat pe sarcini măsurabile pentru prioritizarea eforturilor de reformare. În cadrul programului Bancii, CSRS va ajuta la integrarea dialogului despre politici cu conținutul asistenței tehnice și eforturile investitoriale. În fine, se va acorda atenție planificării și colectării datelor inițiale întru îmbunătățirea structurii cadrului de rezultate al următoarei SAT.

Tabelul 1. Moldova: Situatia implementarii declansatorilor scenariului optimist din SAT

Jalonul pentru scenariul optimist	Implementarea
1. Realizarea jaloanelor expuse în planul anual de implementare al SCERS .	<i>Finalizat partial</i> A fost finalizat primul Raport anual de evaluare a SCERS în luna aprilie 2006, care a oferit o evaluare onesta a realizarilor si carentelor în implementarea planului de actiuni SCERS.
2. Mentinerea unui cadru macroeconomic stabil si a disciplinei fiscale.	<i>Finalizat în totalitate</i> Un nou program FDRA al FMI (5 mai 2006); excedente fiscale primare în valoare de 2,7 si 3,0 la suta din PIB au fost realizate în anii 2004 si 2005 respectiv; a fost realizat acordul de re-esalonare a datoriilor fata de Clubul de la Paris (12 mai 2006).
3. Guvernare si reforma sectorului public (a) Reforma serviciului public (b) Gestionarea financiara publica (c) Achizitii publice	<i>Finalizat substantial</i> (a) Substituind declansatorul SAT, Guvernul s-a implicat într-un efort mai ambitios al reformei administratiei publice – incorporând agenda de reforme ale serviciului public – adoptarea unui proiect de plan de implementare si de strategie. Un fond fiduciar administrat de Banca din partea multiplilor donatori acorda asistenta tehnica acestui efort de reformare. (b) Rapoartele de disponibilitate a numerarului sunt emise de Trezorerie în fiecare luna. (c) Declansatorii SAT privind achizitiile dintr-o singura sursa si licitatie deschisa au fost respectati pe deplin. A fost elaborat un proiect satisfactor de lege cu privire la achizitiile publice.
4. Îmbunatatirea mediului de afaceri (a) Reducerea cheltuielilor de licentiere si inspectie, si a numarului de inspectii; (b) Reducerea timpului de vamuire a produselor de import la terminalul din teritoriul tarii de la Chisinau.	<i>Finalizat în totalitate</i> (a) Au fost în totalitate respectati declansatorii SAT cu privire la cheltuielile de licentiere si inspectie, la fel ca si declansatorul pentru numarul de inspectii; (b) Declansatorul SAT privind timpul de vamuire a produselor de import la terminalul din teritoriul tarii de la Chisinau a fost respectat din plin;
5. Ameliorarea protectiei sociale: reforma pensiilor	<i>Finalizat substantial</i> (a) Nu au fost introduse noi tipuri de privilegii pentru pensii; (b) Bazele de date pentru înregistrarea colectarii contributiilor de pensie sunt aproape finalizate. Aprobarea amendamentelor la legea cu privire la pensii va permite plati la pensii în conformitate cu contributiile individuale achitate.
6. Agricultura	<i>Finalizat partial</i> Actualul cod funciar este pastrat; abrogarea cerintei de export prin intermediul Bursei universale a marfurilor; lipsa unei administrari directe a productiei culturilor; Totusi, au sporit subventiile risipitoare în sectorul agrar.

Pilonul SAT I: Promovarea mediului de afaceri competitiv, a stabilitatii si dezvoltarii în favoarea categoriilor sarace ale populatiei:

11. Un mediu macroeconomic mai stabil, micșorarea poverii de datorii și un mediu de afaceri mai sanatos sunt rezultate pozitive obtinute cu contributia Bancii în aceasta perioada a SAT. Cu toate acestea, dezvoltarea a fost conditionata în mare parte de consumul derivat din volumul mare de transferuri de peste hotare și cresterea salariilor. Principala îngrijorare, dupa cum se indica în RAE SCERS, este raspunsul limitat al ofertei din economie. RAE a remarcat ca restructurarea preconizata a economiei nu s-a realizat. Pe lângă aceasta, salariile masurate în valuta straina au crescut mai repede decât productivitatea muncii, sporind costurile unitare ale muncii. Întrebarea cheie este daca realizările obtinute în stabilizarea situatiei macroeconomice și reducerea obstacolelor pentru afaceri și comert sunt suficiente pentru declansarea reactiei ofertei sau daca este necesar de a accelera ritmul reformelor. Se planifica sa se urmareasca un set de baza a indicatorilor competitivitatii legati de SCERS și sa se continue îmbunatatirea înțelegerii legaturilor cauzale între actiunile politice și rezultatele în ameliorarea competitivitatii.

12. **Calitatea mediului macroeconomic s-a îmbunatatit.** S-au obtinut rezultate remarcabile în îmbunatatirea calitatii mediului macroeconomic. Excedentele fiscale primare au depasit valorile stabilite de SAT. În viitor, prioritatea va fi de a micșora inflatia sub 10%. PRGF al FMI și CSRS al Bancii vor sustine Guvernul în eforturile sale.

13. **Moldova a înregistrat rezultate substantiale în reducerea poverii datoriilor externe.** În SAT se remarca ca nivelul înalt al datoriilor externe reprezinta un risc înalt pentru stabilitatea macroeconomica. Restantele fata de creditorii bilaterali au cauzat amânarea aprobarii SCERS și, prin urmare, a finalizarii SAT. Cresterea economica rapida – în medie 7% în ultimii 6 ani – și politica fiscala prudenta au redus marimea relativa a datoriei externe de la 106% din PIB în 2001 pâna la 55% în 2005. În prezent, indicatorii îndatorarii Moldovei sunt mai mici de nivelul considerat critic pentru tarile AID. S-a ajuns la acord în ceea ce priveste re-esalonarea restantelor la datoriile externe la întâlnirea recenta a membrilor Clubului de la Paris, ceea ce se preconizeaza ca va micșora deservirea datoriilor pe durata programului sustinut de FMI (2006-2008) de la 149,9 milioane de dolari SUA pâna la 60,8 milioane de dolari SUA. Banca a sustinut eforturile Guvernului și a acordat consultanta în domeniul gestionarii datoriilor.

14. **Nivelul subsidiilor a crescut, contrar asteptarilor SAT.** MET al Bancii recomanda autoritatilor sa se axeze asupra îmbunatatirii calitatii impozitarii și serviciului vamal și mai puțin asupra nivelului veniturilor. Cu toate acestea, volumul crescând al importurilor împreuna cu cresterea economica solida au dus la majorarea veniturilor din impozite, ceea ce a permis Guvernului sa majoreze cheltuielile și sa pastreze o pozitie fiscala exigenta. Guvernul a alocat mai multe fonduri pentru sectoarele sociale, pensii cu privilegii și pentru subsidiile din sectorul agricol. Rezultatele preliminare ale Analizei finantelor publice sugereaza ca Guvernul trebuie sa creeze un spatiu fiscal pentru a avea loc pentru volumul mai mare a investitiilor publice. CSRS propus va sustine acest efort, atât în sistemul de pensii, cât și în agricultura.

15. **Succesul realizării reformei pensionare nu este deplin.** SAT prevedea finalizarea agendei reformei pensionare aprobate în 1998 și a acordat sprijin prin intermediul Proiectului gestionării protecției sociale¹. Declansatorii din acest domeniu pentru scenariul optimist au fost atinși parțial. Până în prezent, circa 75% din dosarele pensionare individuale au fost introduse în baza de date a contribuabililor². Deși nu s-au introdus categorii noi de pensionari privilegiați, cheltuielile pentru beneficiile pensionarilor privilegiați continuă să crească. Guvernul a adoptat în 2004 o strategie de reformare a pensiilor în sectorul agricol în concordanță cu indicatorii intermediari ai SAT. Cu toate acestea, implementarea acestor reforme se desfășoară lent.

16. Lucrul de pregătire a CSRS propus a consolidat dialogul privind pensiile, susținând: (i) crearea conturilor individuale pentru 100% de contribuabili de pensii; (ii) implementarea strategiei de reformare a pensiilor pentru unificarea sistemului pensionar pentru toate tipurile de pensionari (neagricoli, agricoli și privilegiați); și (iii) succesul legării beneficiilor de contribuții. AFP ofera o analiză premergătoare pentru evaluarea durabilității financiare a sistemului de pensii.

17. **Mediul de afaceri s-a îmbunătățit și s-a micșorat numărul obstacolelor pentru comerț.** S-au obținut rezultate semnificative la îmbunătățirea mediului de afaceri și facilitarea comerțului. Toate jaloanele intermediare ale SAT, inclusiv declansatoarele scenariului optimist, pentru costul activității de afaceri (reducerea timpului și cheltuielilor pentru obținerea licențelor, reducerea cheltuielilor pentru inspecții și efectuarea unui număr mai mic de inspecții) au fost depășite, cu o singură excepție. În 2005, erau necesari 303 de dolari SUA pentru a obține o licență, în comparație cu 550 de dolari SUA din declansatorul scenariului optimist al SAT și indicatorului intermediar. Cheltuielile medii pentru inspecții erau de 99 de dolari SUA și numărul mediu de inspecții pe an a fost de 11,4 în comparație cu 1000 de dolari SUA și respectiv 12 inspecții conform declansatorilor scenariului optimist al SAT.

18. Angajamentul anterior al Guvernului și sprijinul prompt al Băncii și altor donatori au contribuit la obținerea acestor rezultate. Guvernul a aprobat „Conceptul reformei regulatorii” în 2004 și apoi, Legea „ghilotinei” și Strategia națională de reformă regulatorie, care încearcă să îmbunătățească calitatea legilor elaborate acordând atenție sporită impactului acestor legi. Banca a susținut aceste eforturi prin activități analitice, inclusiv Evaluarea climatului investitional (2004), ? ET (2005) și Studiul asupra comerțului (2004).

19. Implementarea Proiectului de facilitare a comerțului și transportului în Europa de sud-est (TTFSE) a contribuit la reducerea cheltuielilor netarifare datorită simplificării procedurilor de vamă, eliminării ineficiențelor la trecerea frontierei și vamii, în

¹ Co-finanțat de DFID.

² Declansatorul scenariului optimist era implementarea sistemului de conturi individuale. Pe de altă parte, indicatorul intermediar SAT a fost 50%. Proiectul gestionării protecției sociale a prevăzut că sistemul va începe să funcționeze din ianuarie 2005. Acum se preconizează că aceasta se va întâmpla la începutul anului 2007.

general, si sustinerea racordarii regulamentelor vamale la standardele UE. Recent, s-au înregistrat rezultate la stabilirea Sistemului automatizat de date vamale (ASYCUDA) al sistemului de vamuire bazat pe riscuri. S-a redus perioada necesara pentru vamuire. Sondajele efectuate confirma ca înca a ramas mult de lucru în acest domeniu.

20. Banca planifica sa continue acordarea asistentei pentru prioritatile Guvernului prin CSRS propus, credite investitionale si activitati analitice (inclusiv sondaje). Proiectul de ameliorare a competitivitatii, aprobat la sfârșitul anului 2005, sprijina rationalizarea de mai departe a obstacolelor administrative întru reducerea costurilor de respectare a legislatiei si modernizarea sistemelor de calitate si sporirea capacitatii de productie a bunurilor care corespund standardelor de pe pietele de export, asa ca UE. De asemenea, ea va sustine introducerea evaluarilor impactului regulator, conform practicilor UE, întru mentinerea câstigurilor pe termen lung obtinute datorita anularii reglementarii. CSRS va monitoriza indicatorii pentru mediul de afaceri si facilitarea comerțului.

21. **Modernizarea institutiilor sectorului transporturilor este lenta, desi s-a îmbunatatit cunoasterea restrictiilor impuse de sector asupra competitivitatii.** SAT a remarcat ca rețeaua de drumuri, desi este extinsa, se deterioreaza. RAE SCERS subliniaza impactul drumurilor rele asupra costurilor de transport si a competitivitatii. MET si AFP recenta confirma aceasta. Nivelul mai mic al investitiilor publice - în jur de 2% din PIB – si posibilitatile limitate de implicare a sectorului privat prin parteneriate private/publice, dupa cum mentioneaza JSAN cu privire la RAE, reprezinta restrictii semnificative.

22. SAT ofera sprijin limitat pentru reabilitarea drumurilor în cadrul Proiectului de comerț si transport si atingerea indicatorilor intermediari ai SAT este lenta. Programul CSRS propus va sprijini obiectivul SCERS de adoptare si implementare a unei strategii pentru sectorul drumurilor, care va include reforma finantarii reparatiei drumurilor si se va axa asupra restabilirii lor. Un proiect de restabilire a rețelei de drumuri va ajuta la majorarea resurselor necesare pentru reparatia capitala a infrastructurii transporturilor si va crea institutii ce vor facilita întretinerea drumurilor prin taxe si participarea utilizatorilor. O astfel de asistenta ar trebui sa ajute la obtinerea rezultatelor specificate de SAT.

23. **Ridicarea preturilor pentru energie au readus atentia asupra reformelor nefinalizate din sectorul energetic.** În trecut, Banca a sustinut activ reformele din sectorul energetic. Aceste reforme au început în anii 1990 si datorita lor s-a creat un organ regulator independent, s-a asigurat generarea, furnizarea si distribuirea neîntrerupta a electricitatii, s-au introdus reguli de comercializare competitiva si recuperarea costurilor datorita ajustarii tarifului, limitarii subsidiilor si partial, s-a rezolvat problema datoriilor istorice a sectorului energetic. Sprijinul Grupului Bancii Mondiale a fost acordat sub forma de credite investitionale, dialog politic în contextul actiunilor de ajustare, asistenta tehnica, garantii (AMGI) si investitii capitale (CFI). Grupul Bancii Mondiale este cel mai mare prestator de asistenta externa pentru acest sector³.

³ Alti donatori sunt BERD (repararea rețelei de încălzire centralizata a municipiului Chisinau), USAID, Olanda, si Agentia Suedeza pentru Dezvoltare Internationala (ASDI) (asistenta tehnica în sprijinul proiectelor energetice I si II finantate de AID).

24. SAT a acordat atentie limitata problemelor energetice, axându-se în principal, pe eficienta energetica în comunitatile pilot si cladirile publice. Acesti declansatori intermediari ai SAT au fost atinsi. Proiectul energetic II a generat economii semnificative datorita aplicarii noilor tehnologii eficiente si a majorat disponibilitatea încălzirii în regiunile pilot pe durata anului. De asemenea, proiectul s-a ocupat de necesitatile de investitii fizice în distribuirea energiei si acorda asistenta tehnica pentru îmbunatatirea situatiei datoriilor.

25. Cresterea recenta a preturilor pentru energie accentueaza vulnerabilitatea Moldovei deoarece ea importa majoritatea resurselor energetice. Banca a actionat rapid pentru a acorda asistenta Guvernului efectuând o analiza a impactului macroeconomic si distributional al preturilor mai înalte la energie. Analiza a aratat ca economia Moldovei este foarte ineficienta din punct de vedere energetic (coeficientii de utilizare a energiei sunt mult mai înalti decât aceiasi coeficienti din tarile cu venituri similare si mult mai industrializate) si ca Moldova nu se afla în situatia de a profita de amplasarea sa strategica ca tara de tranzit al energiei între est si vest.

26. CSRS propus va sustine ameliorarea eficientei energetice prin încurajarea introducerii tarifelor care reflecta costurile economice, mentin disciplina financiara în sectoarele gazelor si electricitatii, si vor introduce disciplina în sectorul încălzirii. CSRS propus va încuraja de asemenea Guvernul sa se racordeze la normele europene pentru a dezvolta capacitatea Moldovei de a servi drept coridor pentru transportul energiei între Comunitatea Statelor Independente (CSI) si pietele energetice ale UE, si crearea oportunitatilor pentru investitii. De asemenea, CSRS va aborda impactul social al cresterii preturilor prin intermediul evaluarii impactului asupra saraciei si impactului social si prin directionarea mai eficienta a subsidiilor pentru compensarea preturilor la energie existente.

27. **Agricultura si dezvoltarea rurala.** Când SAT a fost pregatita, Banca era preocupata privind unele aspecte ale politicii Guvernului pentru agricultura, în special, predilectia pentru gospodariile mari si organizarea obligatorie a gospodariilor mici în cooperative. SAT a stabilit în calitate de declansator pentru scenariul optimist respectarea Memorandumului de înțelegere (MI) privind politicile pentru agricultura semnat de Guvern si Banca în 2001. Respectarea MI este partial satisfacatoare. Temuta schimbare a succeselor reformei funciare prin revizuirea sau revocarea Codului Funciar nu s-a materializat. Cu toate acestea, Guvernul a continuat sa intervina pe pietele cerealelor si semintelor oleaginoase. Subsidiile preferentiale pentru gospodariile mari au fost acordate în dezavantajul fermierilor mici. Subsidiile acordate de Guvern au fost utilizate în mare parte pentru a finantare costurile de productie recurente. Stimulii creati pentru gospodariile mari de a se restructura nu au sporit dezvoltarea sectorului.

28. Proiectele investitionale în agricultura au demonstrat rezultate satisfacatoare, în conformitate cu obiectivele lor de dezvoltare si indicatorii intermediari ai SAT. Proiectul cadastral I a sustinut înregistrarea a 75% din proprietatea rurala, astfel, fortificând siguranta dreptului de posesiune si proprietate, oferind fermierilor gaj pentru accesarea

finantarii. Cu toate acestea, dupa cum se indica în Notele cu privire la agricultura pregatite de Banca, o mare parte din pamânt ramâne în proprietatea statului si a companiilor mari si economic mai putin eficiente.

29. Primul Proiect de investitii si servicii rurale (RISP I), care a lucrat cu sectorul bancar si institutiile de microfinantare, a contribuit la sporirea accesului la finante si servicii de asistenta. Portofoliul sectorului bancar în agricultura s-a majorat cu 144% si cu 120% în industria agricola în anii 2002-2004, conform rezultatelor preconizate ale SAT. Circa 300000 fermieri au beneficiat de 540000 servicii de extensiune prin intermediul unei retele de 35 prestatori de servicii privati si peste 400 consultanti locali/regionali. Aceste cifre depasesc indicatorii intermediari ai SAT. RISP II (aprobat în AF2006) va continua sa acorde servicii de consultanta, dar se va concentra asupra fortificarii institutiilor, încercând sa optimizeze activitatile la programele bugetare ale Guvernului si sa fortifice capacitatea Ministerului Agriculturii de a le gestiona si monitoriza.

30. Desi cadrul legislativ care sustine consolidarea terenurilor exista deja, dupa cum stipuleaza indicatorii intermediari ai SAT, procesul de consolidare a terenurilor agricole pe principiul participarii benevole a demarat în ritm mai lent decât a preconizat Guvernul. RISP II va finanta implementarea unei serii de proiecte pilot mici pentru a determina daca este necesar de facut schimbari în legislatia actuala si care este rolul Guvernului în încurajarea acestor tranzactii. Banca lucreaza de asemenea cu Guvernul la elaborarea unei strategii de atenuare a riscurilor/pericolelor prin Activitati economice si sectoriale (AES).

31. În pofida acestor interventii de succes, performanta sectorului agricol este mai mica decât performanta în economie. Aceasta a dus, dupa cum arata Actualizarea situatiei saraciei (2006) la cresterea saraciei în spatiul rural din anul 2003. Activitatile analitice ale Bancii întreprinse în cadrul Notelor cu privire la sectorul agricol au identificat factorii care micsoreaza profitabilitatea sectorului agricol: preturile mici oferite producatorilor, care nu au fost restructurate, productivitate joasa, piete subdezvoltate si excesiv de reglementate si lipsa unei industrii agro-alimentare dinamice. Multe din aceste probleme nu sunt abordate de proiectele investitionale.

32. CSRS propus planifica sa ajute Guvernul sa se ocupe de restrictiile ce micsoreaza profitabilitatea agriculturii, axându-se asupra anularii reglementarii pietelor (exporturi, seminte, etc.) si sporirii eficientei cheltuielilor publice pentru agricultura, facându-le mai putin distorsionate în favoarea gospodariilor corporative mari. Daca preturile oferite producatorilor nu se vor mari, CSRS prevede alte eforturi în acest domeniu. De asemenea, se preconizeaza ca un alt proiect investitional va acorda sprijin fermierilor la ameliorarea competitivitatii lor si accesului la pietele de export, sau la reducerea vulnerabilitatii lor fata de calamitatile naturale.

33. **Este prea devreme sa se evalueze impactul complet al asistentei Bancii asupra dezvoltarii sectorului financiar.** Banca si FMI au actualizat Programul de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP) si au produs un Plan de actiuni. Respectarea versiunii actualizate a PESF poate fi evaluata numai la sfârșitul SAT. Banca a oferit sau va oferi asistenta pentru dezvoltarea sectorului financiar prin RISP si Proiectul de

ameliorare a competitivitatii. Dupa cum s-a mentionat mai înainte, indicatorii RISP pentru sporirea volumului de creditare a spatiului rural au fost atinsi. Proiectul de ameliorare a competitivitatii (PAC) abordeaza principalele impedimente în accesul la finantare a companiilor – gaj insuficient si un sistem ineficient de informatii privind istoria de credit – prin crearea unui asemenea sistem care urmareste si fortifica capacitatea de gestionare a schemelor de garantare a creditelor.

34. Asistenta limitata acordata de Banca este pusa în functie de trei activitati mici finantate de FIRST (Initiativa de reforma si fortificare a sectorului financiar) în sectorul asigurarilor, guvernarea corporativa si reforma contabilitatii si auditului. Moldova își racordeaza sistemul contabil de audit la standardele internationale. RAE SCERS arata ca desi sectorul financiar este stabil, el are un rol foarte mic în finantarea investitiilor. Ratele înalte de intermediere se atribuie lipsei competitiei. Pentru restul perioadei SAT, Banca împreuna cu FMI, își va mari contributia pentru sectorul financiar.

35. **Rezultatele preconizate ale privatizarii nu sunt sprijinite prin programe finantate de AID.** La momentul pregatirii SAT, Guvernul a adoptat o atitudine negativa fata de continuarea privatizarii, preferând sa se concentreze asupra transparentei actiunilor anterioare de privatizare. Drept consecinta, Creditul pentru ajustari structurale 3 (CAS-3) a fost anulat. În prezent, totusi, PRGF al FMI contine masuri specifice pentru privatizare, inclusiv în sectorul bancar.

36. **Rezultatele preconizate în sectorul telecomunicatiilor nu sunt sprijinite prin programe finantate de AID.** SAT prevede elaborarea cadrului legislativ si regulator pentru e-comert. SCERS raporteaza anumite rezultate realizate cu ajutorul Programului Natiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). CSRS nu propune monitorizarea rezultatelor în sectorul telecomunicatiilor, chiar daca SAT prevede evolutii în ceea ce priveste utilizarea internetului si comertul electronic. Banca va încerca sa obtina finantare pentru acest sector împreuna cu alti donatori.

Pilonul II al SAT: Minimizarea riscurilor sociale si ecologice, fortificarea resurselor umane si promovarea incluziei sociale

37. Banca este implicata de mult timp în sectoarele sociale. SAT a încercat sa consolideze câstigurile obtinute în trecut în sectoarele ocrotirii sanatatii si învatamântului si sa sustina initiative noi, asa ca îmbunatatirea livrării apei potabile. În declansatorii

scenariului optimist nu au fost incluse rezultate pentru sectoarele sociale⁴. În general, evoluția spre atingerea indicatorilor intermediari ai SAT a fost satisfăcătoare, dar probabilitatea realizării rezultatelor propuse de SAT este mică. Activitățile analitice recente au dezvăluit ineficiențe grave în livrarea serviciilor sociale, în pofida faptului că ele acum consumă două treimi din bugetul public. Nu s-au realizat îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește dimensiunea socială a săraciei, diferențele între accesul la învățământ și serviciile publice de ocrotire a sănătății majorându-se. S-au obținut rezultate limitate la direcționarea asistentei sociale spre cei săraci. RAE SCERS conține aceleași aprecieri.

38. În a doua jumătate a SAT se va reînnoi efortul prin (a) realizarea unui consens mai bun între părțile implicate și donatori în ceea ce privește obiectivele SCERS și strategiile sectoriale; (b) avansarea restructurării programelor sectoriale și alocățiilor bugetare; și (c) perfecționarea mecanismelor de monitorizare pentru urmărirea rezultatelor. Seria de CSRS propusă preconizează monitorizarea evoluției eficienței de utilizare a resurselor. Operațiunile investitoriale planificate se vor racorda la obiectivele SCERS.

39. **Realizările în direcționarea mai eficientă a asistentei sociale sunt limitate.** SAT se axează asupra creșterii eficacității direcționării asistentei sociale spre cei săraci. Datorită elaborării unei strategii pentru asistența socială și elaborarea proiectelor pilot de evaluare a modalităților alternative de direcționare a asistentei sociale spre cei săraci s-au înregistrat progrese spre atingerea indicatorilor intermediari ai SAT. Un studiu recent pregătit de Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internațională (DFID) și Banca a arătat că numai 23% din beneficiile asistentei sociale ajungeau la 40% din cei mai săraci cetățeni în anul 2004, în timp ce mai mult de jumătate din aceste beneficii ajungeau la cele mai bogate 40% ale populației. Actualizarea recentă a situației săraciei face concluzia că direcționarea ineficientă a asistentei sociale a contribuit la încetinirea ritmului de reducere a săraciei.

40. CSRS propus planifică monitorizarea rezultatelor sporirii eficienței cheltuielilor asistentei sociale pentru populația săracă. Componentul de asistență socială a proiectului investitional nou preconizat va acorda asistență tehnică pe baza proiectelor pilot în curs de desfășurare, pentru îmbunătățirea direcționării asistentei sociale. Agenda actuală se axează asupra creării unei baze de date unice a beneficiarilor și examinarea dacă este adecvat să se direcționeze asistența socială pe baza veniturilor, luând în considerare ca o parte considerabilă a populației are venituri nemonetare. Nu este clar dacă obiectivul SAT de acordare a 85% din asistența socială celor săraci va fi îndeplinit.

41. **Banca se interesează de mai mult decât numai învățământul rural.** SAT consideră prioritară sprijinirea învățământului rural ca parte a strategiei de asistență pentru acele domenii unde livrarea serviciilor este cea mai slabă. Proiectul educației de calitate în spațiul rural (AF2006) ajută la implementarea strategiei reformei învățământului rural prevăzută de SAT. Luând în considerare deteriorarea recentă a

⁴ Pensiile au fost incluse, dar perspectiva era disciplina fiscală și nu asigurările sociale.

indicatorilor pentru învățământ în spațiul rural, totuși, este neclar dacă indicatorii SAT în domeniul includerii și calității învățământului pot fi atinși.

42. Implementarea, acțiunile analitice întreprinse pentru a sprijini pregătirea strategiei pentru învățământ și lucrul pregătit pentru AFP au arătat că Moldova rămâne în urma vecinilor săi în ceea ce privește atingerea rezultatelor în învățământ. Sistemul actual manifestă multiple inegalități, parțial din cauza insuficienței serviciilor de învățământ pre-scolar. Pe lângă aceasta, baza analitică pentru avansarea reformei întregului sector rămâne a fi slabă, în particular, în ceea ce privește legarea planurilor din SCERS cu Inițiativa Educație pentru toți din cadrul de cheltuieli pe termen mediu.

43. Cu asistența Bancii s-a început lucrul asupra unei agende mai extinse. În octombrie 2005, Guvernul a consolidat mai multe planuri într-o singură strategie, care susținea aplicarea cu succes a finanțării din Inițiativa Educație pentru toți, oferind 13 milioane de dolari SUA pentru dezvoltarea timpurie a copiilor în următorii trei ani. Pe baza rezultatelor deja obținute în reformarea învățământului, s-au elaborat diferite strategii sub-sectoriale, o mare parte din ele fiind asociate cu Proiectul învățământului general finalizat, finanțat de Banca.

44. Alte rezultate pot fi obținute numai prin utilizarea mai eficientă a alocațiilor bugetare actuale pentru învățământ, care se ridică la 6,8% din PIB. Aceasta necesită atingerea unui consens în privința strategiei pentru sectorul învățământului, implementarea ei în componenta CCTM și participarea tuturor donatorilor. Seria propusă de CSRS va monitoriza progresul în reducerea ineficiențelor.

45. **Evoluția lentă a consolidării reformei sectorului ocrotirii sănătății.** Moldova a efectuat rapid reforme în sectorul ocrotirii sănătății în anii 1990. În 2004, s-a introdus sistemul de asigurări medicale, care a majorat semnificativ resursele alocate pentru sănătate, acestea ajungând la 4,7% din PIB. Proiectul finalizat al Fondului pentru investiții în sănătate a susținut introducerea asigurării medicale, acțiunile de îmbunătățire a accesului la serviciile medicale și micșorarea infrastructurii vechi. Un proiect de control al HIV/SIDA acordă asistența Guvernului la implementarea programului său de combatere a tuberculozei (TBC) și HIV/SIDA. Un grup de donatori au făcut un fond comun pentru finanțare complementară – Fondul Global pentru SIDA, Tuberculoză și Malarie (GFATM), agențiile Organizației Națiunilor Unite (ONU), Organizația Mondială a Sănătății (OMS), Fundația Soros/Institutul Societății Deschise, Asociația Regală Olandeză pentru Combaterea Tuberculozei (KNCV), SIDA-Suedia, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Guvernul Japoniei.

46. După cum preconizează SAT, mai mult de 35% din cheltuielile pentru sănătate sunt îndreptate acum spre sectorul serviciilor medicale primare și serviciile publice oferă gratis pachetul de bază pentru persoanele vulnerabile. Nota cu privire la sectorul ocrotirii sănătății stabilește temeiul restructurării spitalelor în viitor. Finanțarea durabilă din partea statului pentru programele de combatere a TBC și SIDA este asigurată. S-au obținut rezultate bune în ceea ce privește atingerea indicatorilor stipulați de SAT. Indicatorii

pentru sectorul ocrotirii sanatatii înregistrati în cadrul SCERS (mortalitatea materna si a copiilor) s-au îmbunatatit si se vad semne de succes si la capitolul combaterea SIDA.

47. După cum s-a indicat în recenta Nota privind politicile pentru sectorul ocrotirii sanatatii si se admite în RAE SCERS, reformele ramân a fi incomplete si este mult de facut pentru a spori gradul de acoperire a asigurarilor medicale, eficienta cheltuielilor pentru sanatare si calitatea serviciilor medicale primare. Banca va continua sa acorde asistenta Guvernului la implementarea reformei în sectorului ocrotirii sanatatii prin CSRS propus si un proiect planificat de sustinere a acestui sector. CSRS propus va aborda îmbunatatirea utilizarii resurselor si fortificarea sistemului primar de ocrotire a sanatatii. Proiectul investitional planificat va ajuta la armonizarea asistentei donatorilor în jurul strategiei pentru acest sector si va consolida reformele din CCTM, care se conformeaza CSRS.

48. **Un început bun a avut îmbunatatirea accesului la apa potabila, dar Moldova totusi va întâmpina dificultati la realizarea acestui ODM.** SAT a lansat asistenta Bancii pentru îmbunatatirea accesului la apa potabila si rezultatelor financiare ale companiilor de livrare a apei. Proiectul de alimentare cu apa si canalizare finanteaza o serie de proiecte pilot mici în localitati selectate si în acelasi timp, contribuie la fortificarea capacitatii institutionale pentru implementarea Planului national de actiuni în domeniul alimentarii cu apa. Proiectul este în curs de implementare. Sporirea accesului si gradului de acoperire au fost îndeplinite conform SAT. Cu toate acestea, rezultatele nu sunt la fel de bune în ceea ce priveste rezultatele financiare ale serviciilor comunale, chiar daca ratele de colectare s-au îmbunatatit în regiunile pilot. Guvernul a solicitat ajutorul Bancii la coordonarea lucrului donatorilor în domeniul livrării apei potabile si astfel, la mobilizarea resurselor suplimentare. Atingerea rezultatelor SAT necesita nu numai implementarea cu succes a tuturor proiectelor pilot, dar si un impact la nivelul întregului sector, inclusiv monitorizarea atenta a calitatii apei.

49. **Neratificarea Proiectului pentru tineret de catre parlament în anul 2004 a afectat agenda propusa pentru tineret.** Prin urmare, majoritatea rezultatelor prevazute de SAT probabil nu vor fi realizate. Principalul instrument existent de sustinere a activitatilor pentru tineret este dialogul initiat de Grupul glasul tinerilor (GGT). Câteva proiecte finantate de Banca – Combaterea HIV/SIDA, Fondul de investitii sociale (FIS), Învatamântul General, Grantul JSDF pentru Transnistria si RISP – de asemenea, includ activitati pentru tineret.

50. **Îndeplinirea agendei ecologice propuse este satisfacatoare la nivel de proiecte.** Acordul de re-procurare a emisiilor (ARE) din cadrul Proiectului de conservare a energiei al Fondului de Carbon pentru Dezvoltare Comunitara (CDCF) a fost semnat în contextul Protocolului de la Kyoto. Utilizarea biomasei din deseuri agricole în calitate de sursa de energie a fost lansata odata cu Proiectul energiei renovabile din deseuri agricole (biomasa). Proiectul de aprovizionare cu apa si canalizare si Proiectul de control al poluarii în agricultura al GEF abordeaza riscurile pentru sanatare generate de apa subterana. Proiectul GEF gestionarea durabila a stocurilor de poluanti organici persistenti (POP) sprijina pastrarea sigura si distrugerea poluantilor organici persistenti si elaborarea

legilor si regulamentelor pentru gestionarea, fortificarea capacitatii de gestionare si sensibilizarea opiniei publice în legatura cu POP. Proiectul de conservare a solurilor al Fondul Prototip de Carbon (FPC) ajuta la împadurire. Dezvoltarea comunitara a padurilor ajuta la reabilitarea mediului si împadurire. Perspectiva realizarii rezultatelor stipulate de SAT este pozitiva; într-adevar, SAT ar putea produce rezultate mai bune decât sa preconizat anterior, luând în consideratie gama larga de interventii. RAE SCERS nu raporteaza asupra progreselor agendei de protectie a mediului. De asemenea, nu este clar daca aceste proiecte au un impact la nivel national, ajutând la elaborarea rezultatelor institutionale durabile.

Pilonul III al SAT: Combaterea coruptiei si îmbunatatirea guvernarii sectorului public

51. Când a preluat mandatul, Guvernul actual si-a exprimat intentia de a combate practicile corupte, care, sustinea el, au plagiat administratiile precedente. SAT a acordat o prioritate înalta îmbunatatirii guvernarii. Declansatorii scenariului optimist includeau indicatori pentru guvernare în achizitii, reforma serviciului public si administratiei publice si anulara reglementarii. Majoritatea acestor indicatori au fost îndepliniti în întregime, iar altii partial. În pofida progresului realizat, o mare parte din agenda pentru guvernare a ramas la etapa de implementare si au aparut îngrijorari în ceea ce priveste utilizarea puterii politice pentru influentarea rezultatelor economice.

52. **Guvernul a realizat progrese la initierea unei reforme ambitioase a administratiei publice si serviciului de stat.** Guvernul a plasat reforma administratiei publice printre principalele sale prioritati si actiunile întreprinse pâna în prezent depasesc jaloanele intermediare ale SAT. În 2005, Guvernul s-a angajat într-o reforma complexa a administratiei publice care are drept scop (a) îmbunatatirea capacitatii Guvernului de a lua decizii privind politicile, (b) optimizarea structurii organizationale a Guvernului, (c) crearea unui serviciu de stat profesional, si (d) realizarea unei racordari mai bune între alocatiile bugetare si prioritatile strategice ale tarii. În rezultat, cu sprijinul donatorilor, Guvernul a pregatit Strategia administratiei publice centrale si Planul de implementare a acesteia, care au fost aprobate de Cabinetul de Ministri la 28 decembrie 2005. Rezultatele reformei serviciului de stat includ aprobarea strategiei privind recrutarea competitiva a functionarilor de stat si lansarea reformei salariale în serviciul de stat.

53. Programul CSRS propus va monitoriza progresele spre realizarea rezultatelor SAT preconizate pentru scenariul optimist – angajare competitiva si reforma salarizarii. Se va acorda asistenta tehnica prin intermediul unui fond fiduciar format de mai multi donatori si administrat de Banca⁵. Resursele fondului vor ajuta Guvernul sa avanseze reorganizarea institutionala a statelor, formarea gândirii strategice si capacitatii de elaborare a politicilor, fortificarea mijloacelor de control managerial si responsabilitatii, si capacitatii de gestionare a schimbarilor, si crearea unui serviciu public profesional pe baza de merite.

54. **S-a reusit fortificarea CCTM, dar aceasta înca nu reflecta prioritatile stabilite de SCERS.** Evaluarea responsabilitatii financiare a tarii (ERFT) si Raportul de tara privind evaluarea procurarilor (RTEP) finalizate în 2003 si urmate de PEFA si, în prezent, AAFP servesc drept baza analitica pentru asistenta Bancii întru ameliorarea gestionarii cheltuielilor publice. În particular, SAT prevedea institutionalizarea procesului CCTM în calitate de mecanism de îmbunatatire pentru (a) ajustarea prioritatilor SCERS si alocatiilor bugetare; (b) elaborarea programelor sectoriale bazate pe alocatiile prioritare de resurse; si (c) capacitatea de a urmari si monitoriza impactul. Indicatorii intermediari ai SAT au fost atinsi. Autoritatile au (a) întreprins masuri pentru a consolida legatura între CCTM si procesul bugetar; (b) s-au bazat pe estimari mai realiste ale veniturilor; (c) lansat exercitiul pilot CCTM împreuna cu autoritatile locale; (d) au extins bugetarea programelor pilot; si (e) efectuat analize ale cheltuielilor bazate pe indicatorii de

⁵ Resursele fondului fiduciar au fost oferite de DFID, ASDI si Olanda, cu activitati de pregatire sustinute de PNUD. Grantul va fi administrat de Banca Mondiala si implementat de Unitatea reformei administratiei publice din aparatul Guvernului.

performanta pentru raportarea asupra executarii anuale a bugetului. Guvernul elaboreaza de asemenea strategii sectoriale (învatamânt, ocrotirea sanatatii, asistenta sociala si, curând, agricultura) pentru a întemeia alocarile pe strategii clare si a putea urmari impactul.

55. **Scopul SAT de a stabili reciprocitate între prioritatile SCERS, alocatiile CCTM si alocatiile bugetare este foarte ambitios si probabil va fi atins numai pe termen lung⁶.** Pentru a accelera acest proces, CSRS propus insista ca CCTM sa fie prezentat Parlamentului înainte de examinarea bugetului, includerea cheltuielilor capitale în CCTM si îmbunatatirea proiectelor investitionale. Proiectul AFP va ajuta în continuare la îmbunatatirea pregatirii si executarii bugetului, sustinerea elaborarii noului sistem informational de management financiar, finisarea reformei trezoreriale si îmbunatatirea sistemului de control intern si audit.

56. **Exista necesitatea majorarii spatiului fiscal pentru investitiile publice prin majorarea eficacitatii alocatiilor bugetare actuale.** AFP sugereaza crearea spatiului fiscal pentru investitii prin eficientizarea alocatiilor bugetare actuale si nu prin majorarea veniturilor. Prin urmare, exista necesitatea fortificarii capacitatii de elaborare a politicilor, formulare a strategiilor si monitorizare eficace a rezultatelor. În timp ce elaborarea câtorva strategii sectoriale este primul pas binevenit, trebuie de facut mult mai mult. Pentru a sustine aceste eforturi, asistenta tehnica sau operatiunile investitionale ar trebuie sa vizeze interventii la nivel sectorial prin intermediul restructurarii alocatiilor bugetare. Una din prioritati ar trebui sa fie, prin urmare, garantarea faptului ca lectiile însusite în rezultatul interventiilor pilot vor fi incorporate în politica pentru întregul sector, iar interventiile sunt racordate la interventiile altor donatori în jurul strategiilor sectoriale.

57. **Moldova a obtinut rezultate la îmbunatatirea practicilor de achizitii publice.** SAT include indicatori pentru achizitionari ca declansatori ai scenariului optimist. SAT a implementat agenda elaborata în cadrul RPEP (2003) cu sprijinul grantului de fortificare a capacitatilor acordat de AID, ceea ce a dus la aprobarea unei legi noi si moderne cu privire la achizitiile publice si îmbunatatiri semnificative în domeniu. Achizitiile din sursa unica (reducerea carora este unul din rezultatele SAT) s-au diminuat de la 51% la 45% dupa valoarea contractelor (inclusiv servicii comunale) si utilizarea tenderelor deschise s-a majorat de la 28% pâna la 40% dupa valoarea contractelor acordate. Rezultatul mai ambitios stipulat de SAT ramâne a fi realizat. CSRS propus va continua sa monitorizeze progresul reformei achizitiilor, stabilind planul de performanta pentru achizitiile din sursa unica si prin tender deschis mai ambitios decât se prevede în SAT.

58. **Evolutia lenta a asistentei pentru reforma sistemului judiciar.** SAT acorda importanta îmbunatatirii accesului cetatenilor saraci la serviciile juridice. Ea prevede un dialog activ despre reforma sectorului judiciar bazat pe rezultatele Evaluarii sectorului judiciar finalizata înainte de finele SAT precedenta si prezentata Guvernului în iunie 2005. Un mic grant CFI de asistenta tehnica pentru reforma instantelor judecatoresti a fost acordat recent, axându-se în particular asupra jurisdicției comerciale. Asistenta

⁶ Dupa cum se indica în RAE SCERS, CCTM nu reflecta toate prioritatile SCERS. De asemenea, înca se depun eforturi pentru de a lega strategiile sectoriale cu alocatiile bugetare si apoi, cu rezultatele.

tehnica pentru abilitarea juridica (grant al Fondului Japonez pentru Dezvoltare Sociala) prevazuta de SAT pentru a ajuta la îmbunatatirea accesului saracilor nu s-a materializat pâna acum. Prin urmare, este putin probabil ca rezultatele definite de SAT (prestarea îmbunatatita a informatiei si serviciilor juridice pentru cetatenii saraci din spatiul rural si semi-rural si discutiile intensificate asupra asigurarii juridice) sa fie realizate. În a doua jumatate a perioadei SAT, Banca va revedea suportul activ care poate fi acordat sistemului judiciar.

59. **Sprrijinul acordat pentru dezvoltare a locala a fost mai mic decât s-a prevazut.** SAT subliniaza rolul pe care îl pot avea autoritatile locale în îmbunatatirea guvernarii si livrarii serviciilor. Cu toate acestea, ramâne a se elabora agenda activa de sprijinire a dezvoltarii locale pe baza experientelor din trecut.